

DOI : 10.33274/2079-4819-2019-70-1-75-83

JEL : Q01, L83

УДК 338.48

Горіна Г. О.,
д-р екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: gorina@donnuet.edu.ua
e-mail: karyna.borblyk@gmail.com

Борблік К. Е.,
аспірант

ІМПЕРАТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

UDC338.48

Gorina G. O.,
Grand PhD
in Economic sciences,
Associate Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: gorina@donnuet.edu.ua
e-mail: karyna.borblyk@gmail.com

Borblik K. E.,
Postgraduate

IMPERATIVES OF UKRAINE TOURISM SERVICES MARKET SUSTAINABLE DEVELOPMENT STRATEGY IMPLEMENTATION

Мета — обґрунтування імперативів реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України.

Методи. Для отримання результатів дослідження у роботі використані такі підходи, загальнонаукові та спеціальні методи: методи аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації, абстракції та логічного аналізу, діалектичний метод, цільовий підхід.

Результати. Запропоновано основні засади реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України. Обґрунтовано ключові завдання реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України, а саме: відновлення найменш капіталовитратних видів туристичної діяльності і початок інвестування супутніх виробництв; модернізація існуючої та розбудова нової туристичної інфраструктури; просування на ринок принципово нових унікальних продуктів; активізація регіональних ринків туристичних послуг України та просування нових туристичних продуктів. Сформовано основні напрями реалізації стратегії розвитку ринку туристичних послуг на засадах сталості (правовий, економічний, соціальний та технічний). Визначено загрози реалізації запропонованої стратегії, серед яких: низький рівень міжгалузевої координації; низький рівень інформатизації ринку туристичних послуг та його інформаційної взаємодії з іншими галузями економіки; відставання у реалізації державних і галузевих програм. Запропоновано здійснити реорганізацію Департаменту туризму та курортів, надано характеристику його існуючої та пропонованої організаційних структур, а також удосконалені функціональні обов'язки підрозділів оновленої структури. Визначено ключові функції Департаменту туризму та курортів у сфері реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України.

Ключові слова: ринок туристичних послуг, туризм, механізм реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг, сталий розвиток, туристичний продукт.

Постановка проблеми. Аналіз туристичного ринку показує, що Україна має об'єктивні передумови для інтенсивного розвитку туризму, однак ринкові ризики, швидкі зміни економічної та соціальної ситуації в регіонах, недосконалість нормативно-законодавчої бази не сприяють тому, щоб вона стала туристичною державою європейського рівня. Геополітичні та соціально-економічні зміни, розвиток інформаційних технологій радикально вплинули на параметри міжнародного туристичного потоку, зумовили трансформування ринку туристичних послуг з такого, що орієнтований на обслуговування організованих туристів, на індустрію, яка охоплює близько 50 видів економічної діяльності, спрямовану на задоволення різноманітних потреб мільйонів туристів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Туризм на початку XXI ст. характеризується як один з видів економічної діяльності, що стрімко і динамічно розвивається. Ця галузь забезпечує десятку частину світового валового продукту. Феноменальний успіх туризму полягає в тому, що в його основі лежить задоволення постійних людських потреб до пізнання навколишнього світу. Інтерес до проблем розвитку ринку туристичних послуг та його регулювання і управління з боку держави як на макро-, так і на мікрорівні — кожним роком зростає, що відображено в працях вітчизняних і зарубіжних учених. Так, проблеми розроблення механізмів реалізації стратегії сталого розвитку розглядаються в роботах С. Р. Дем'яненко, М. І. Круглова, В. В. Герасименко [1], І. Т. Балабанова; проблемам формування та реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг присвячені роботи А. М. Грищука [2], В. Ф. Кифяка, Б. Т. Кліяненко, В. Мацоли [3], Ю. Б. Миронова [4] та інших. Інтерес до проблем реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг та його регулювання і управління з боку держави як на макро-, так і на мікрорівні з кожним роком зростає, що відображено у національній політиці соціально-економічного розвитку. Це вимагає формування механізмів реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристич-

них послуг як складової господарчого комплексу, яка б урахувала потенціал і можливості країни.

Мета статті — обґрунтування імперативів реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізація стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України повинна створювати економічні, соціальні та інші переваги, не викликаючи деградації рекреаційних ресурсів, орієнтуючись на їх використання в майбутньому. Це передбачає необхідність узгодження інтересів держави (як правило, власника рекреаційних ресурсів) і підприємств туристичної галузі (користувач ресурсів), а також урахування інтересів населення (збереження області проживання).

Реалізація стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України має узгодити довгострокові цілі (орієнтири) економічного і соціального розвитку території з оперативними рішеннями, здійснити наступність політики з урахуванням циклічності оновлення керівництва держави. Разом з тим, реалізація стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України передбачає територіальну обмеженість можливостей і запасів ресурсів, що створює специфічні проблеми прийняття рішень у рамках інфраструктурного та ресурсного підходів.

Реалізація туристичного продукту на ринку створює і деякі специфічні соціальні проблеми, пов'язані з доступністю рекреаційних ресурсів, зростанням «припливу» людей з іншими культурно-національними характеристиками і звичаями, залученням об'єктів культурно-національної спадщини і екосистем у виробничу діяльність.

Необхідно зазначити, що стратегія сталого розвитку ринку туристичних послуг України має бути спрямована на підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів, створення перспективного іміджу туристичної індустрії на світовій арені, модернізацію існуючої та розбудову нової туристичної інфраструктури, помірне збільшення її завантаженості, покращення

синхронності роботи суб'єктів ринку з представниками інших галузей економіки.

Своєю чергою ефективна реалізація стратегії може бути досягнута під час розроблення та реалізації необхідних для цього програм розвитку і механізмів, інструментів і заходів.

Реалізація стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України повинна вирішувати проблему забезпечення безпечного та ефективного використання рекреаційних природних ресурсів у процесі динамічного зрос-

тання туристичних потоків. У зв'язку з цим нами запропоновані основні засади реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України, що враховують правові, економічні та соціальні аспекти (рис. 1).

Ключовими завданнями реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України є такі:

Завдання 1. Пріоритетне відновлення найменш капіталовитратних на даний момент часу видів туристичної діяльності і початок інвестування супутніх виробництв. У

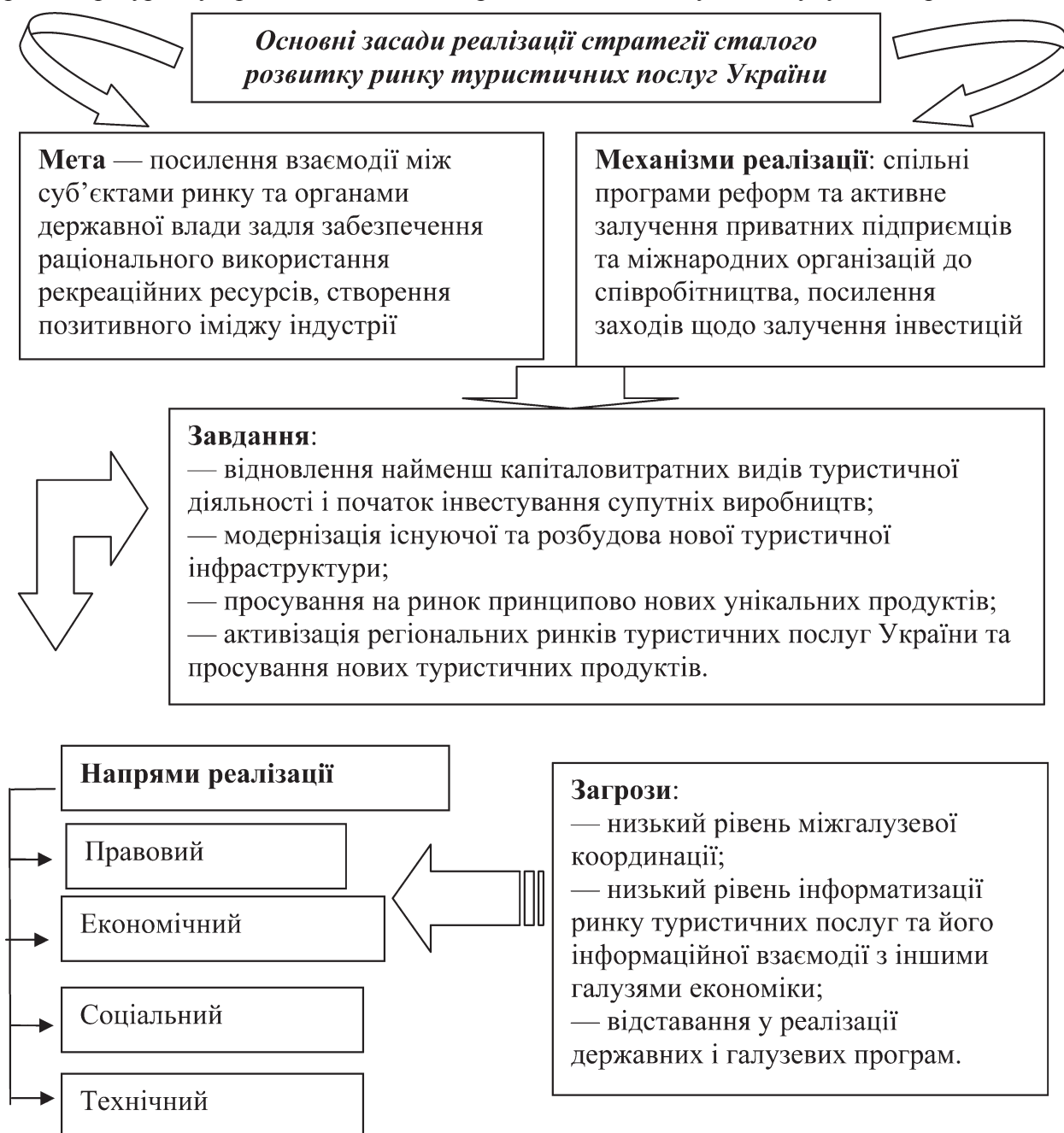

Рис. 1. Основні засади реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України (складено автором)

державі повинен отримати розвиток пляжний і лікувально-оздоровчий туризм, оскільки в даний час у містах на узбережжі Чорного та Азовського морів розташовані більшою мірою модернізовані готелі та оновлені пансіонати відпочинку, є хороша база для забезпечення туристів харчуванням. Крім того, є бази відпочинку на узбережжі за межами міст, а також курортно-оздоровчі бази відпочинку біля грязьових і мінеральних джерел.

Завдання 2. Інвестування та створення таких напрямів розвитку ринку туристичних послуг, як гірський і науково-пізнавальний туризм, з підтримкою вже наявного потенціалу (консолідація і комерціалізація). Нині є високогірні бази відпочинку, модернізовані та облаштовані відповідно до європейських стандартів якості. Крім того, в даних регіонах активно розвивається екскурсійний туризм.

Завдання 3. Диверсифікація і просування на ринок принципово нових унікальних продуктів, пов'язаних з розвитком спортивних і екстремальних видів туризму, зокрема з гірськолижним спортом, зі сплавом по гірських річках, лазінням по скелях, сходженням у гори важкодоступними маршрутами тощо. У Карпатських горах вже сьогодні діють гірськолижні бази, однак потрібне подальше розширення можливостей регіону.

Завдання 4. Активізація регіональних ринків туристичних послуг України та просування нових туристичних продуктів, що може бути досягнуто за рахунок реалізації таких етапів:

1-й етап — на основі взаємовигідного режиму сприяння економічному розвитку введення єдиного правового поля та єдиних стандартів у сфері конкуренції та інвестування;

2-й етап — стимулювання експорту туристичних послуг України з метою диференціації туристичних потоків та покращення іміджу національного туристичного ринку;

3-й етап — поступова ліквідація обмежень у розвитку конкуренції через скорочення використання засобів протекціонізму національного ринку та підвищення якості туристичних продуктів [5, 6].

Завдання реалізації стратегії сталого розвитку національного ринку туристичних послуг України взаємопов'язані з основними напрямками реалізації стратегії розвитку туризму на національному та міжнародному рівнях. Однак на сьогодні туристичний ринок України, як і туристична галузь загалом, не готові до активного впровадження більшості зазначених у стратегії завдань. У зв'язку з недостатнім розвитком нормативно-правового забезпечення функціонування і розвитку галузі та низького обсягу інвестицій відбувається збільшення зношеності інфраструктури та виснаженості рекреаційних ресурсів, що негативно впливає на якість надання туристичних послуг та забезпечення належного стану навколишнього середовища. Ці фактори в умовах жорсткої конкуренції, що є наслідком активізації світових глобалізаційних процесів, призведуть до скорочення не тільки в'їзного туристичного потоку, а й кількості внутрішніх туристів, що спричинить реальну загрозу економічній безпеці держави. Саме тому необхідно розробити певні послідовні етапи реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України по кожному з напрямів.

У рамках *правового напрямку* реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України необхідно виконання таких кроків:

1) формування робочих груп з посадових осіб та підрозділів на всіх рівнях управління державою з метою забезпечення реалізації Стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України за рахунок встановлення прямих контактів між міністерствами, експертними комісіями та робочими групами різних Департаментів Кабінету Міністрів;

2) створення механізмів приведення проєктів нормативно-правових актів України, що регулювали б саме функціонування ринку туристичних послуг, відокремлено від туристичної індустрії;

3) приведення загальних стандартів функціонування суб'єктів туристичного ринку України до світових стандартів якості.

Матеріально-технічна база туристичної галузі в межах реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України потребує модернізації. Більшість інфраструктурних об'єктів держави не відповідають світовим стандартам (коефіцієнт навантаження, забезпеченість сучасними засобами регулювання функціонування суб'єктів ринку). На шляху реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України стоять низький рівень конкурентоспроможності колективних засобів розміщення, необхідність модернізації об'єктів туристичної інфраструктури та структурної реорганізації управління туристичними потоками. Таким чином, першочерговим завданням *технічного напрямку* реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України є реконструкція, модернізація та збільшення пропускної здатності, підвищення якості обслуговування туристичних потоків об'єктами інфраструктури та приведення експлуатаційних та техніко-економічних показників розвитку до світових стандартів якості.

Соціальне реформування ринку туристичних послуг України в межах запровадження концепції сталого розвитку полягає у реформуванні систем страхування, охорони праці та здоров'я працівників галузі та інших секторів соціальної політики відповідно до світових стандартів. *Соціальний напрям* має бути реалізований у взаємозв'язку з іншими напрямками стратегії за активної участі державних інститутів та програм, а також безпосередньої участі приватних підприємств з метою більш ефективного засвоєння механізмів адаптації соціальної політики [7]. У межах соціального напрямку реалізації стратегії сталого розвитку ринок туристичних послуг України має пройти кілька етапів:

1-й етап — підготовчий. Досвід суб'єктів ринків туристичних послуг країн Європейського Союзу, як основних партнерів у реалізації концепції розвитку, необхідно використати з метою підготовки нормативно-правового забезпечення соціального захисту працівників галузі. Важливим кроком

на цьому етапі буде укладання договорів щодо координації систем соціального захисту працівників, що мають українське громадянство, але будуть працювати або працюють на території держав ЄС.

2-й етап — формування загальних стандартів соціального захисту працівників ринку туристичних послуг України при безпосередньому супроводжуванні експертів з міжнародних туристичних організацій. Етап передбачає забезпечення реалізації програм соціально-освітнього розвитку та впровадження механізмів соціальної адаптації. Соціально-освітній розвиток являє собою процес спільної взаємодії органів влади України та закладів вищої освіти з метою забезпечення умов реалізації соціальної політики на основі позитивного досвіду реалізації подібних програм інших країн світу.

3-й етап — контрольний-аналітичний. Цей етап не повинен обмежуватись часовими рамками, оскільки передбачає постійне оцінювання ефективності проведення соціальних реформ та вироблення механізмів її підвищення.

Крім того, реалізація стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України в соціальному напрямі має забезпечувати необхідний рівень захисту для національної культурної спадщини, що потребує окремого, більш детального аналізу та розроблення відповідного нормативного забезпечення. Соціальний напрям реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України у тісній взаємодії з іншими напрямками буде сприяти підвищенню якості послуг та збільшенню рівня їх конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринках [8].

З огляду на високу значущість ринку туристичних послуг для української економіки та необхідність побудови стратегії його розвитку на засадах сталості, доцільним є реорганізація Департаменту туризму та курортів. Удосконалені функціональні обов'язки мають бути розподілені між новими структурами таким чином:

1. За проведення ефективної інвестиційної політики та залучення позабюджетних

джерел інвестування має відповідати відділ управління інвестиційною діяльністю.

2. За відновлення і розвиток інфраструктури ринку туристичних послуг має нести відповідальність відділ розвитку туризму і управління інвестиційною діяльністю.

3. За створення позитивного туристичного іміджу України в цілому та окремих регіональних ринків туристичних послуг має відповідати відділ управління конкурентоспроможністю та відділ управління маркетинговою діяльністю.

4. За інформаційне забезпечення і створення інститутів з обслуговування ринку туристичних послуг — відділ розвитку туризму і відділ управління маркетинговою діяльністю.

5. За проведення маркетингових досліджень — відділ управління маркетинговою діяльністю.

6. За поліпшення матеріальної бази перевезення, розміщення та харчування туристів, а також за запровадження концептуальних засад сталого розвитку — відділ розвитку

туризму та відділ управління якістю туристичних послуг.

Порівняльну характеристику існуючої організаційної структури Департаменту та тієї, що пропонується, показано на рис. 2. Остання може бути скоригована в міру виявлення недоліків в управлінні, потреб і проблем у процесі реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України з урахуванням змін економічного середовища.

Основна мета Департаменту туризму та курортів має полягати у формуванні, пошуку та просуванні на внутрішньому і світовому туристичних ринках регіональних туристичних продуктів, а також створення позитивного іміджу України на світовому туристичному ринку.

Ключовими функціями Департаменту туризму та курортів у сфері реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України повинні стати такі:

1. Розроблення і реалізація концепції, що забезпечує функціонування ринку туристичних послуг.

Рис. 2. Порівняльна характеристика існуючої та пропонованої організаційних структур Департаменту туризму та курортів [5]

2. Стратегічне планування й ефективна реалізація планів розвитку різних видів туристичної діяльності.

3. Аналіз і оцінка стану ринку туристичних послуг, проведення ефективних маркетингових досліджень у рекреаційно-туристичній сфері.

4. Формування та постійне оновлення пакетів інвестиційних пропозицій і проєктів з будівництва об'єктів туристичної інфраструктури.

5. Забезпечення умов для ефективного розвитку прогресивних форм організації суб'єктів ринку туристичних послуг, ефективної їх взаємодії між собою, а також об'єднання їх можливостей для вирішення завдань, складних для окремих підприємств.

6. Формування комплексної програми зі стимулювання залучення позабюджетних інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури та формування сприятливого для цього інвестиційного клімату.

7. Забезпечення умов для формування сталого іміджу національного та регіональних ринків туристичних послуг.

8. Проведення ефективної політики у сфері охорони рекреаційних ресурсів.

9. Розроблення комплексу заходів щодо вирішення екологічних проблем туристичної галузі з метою поліпшення умов і підвищення якості туристичних продуктів, а також контроль за їх виконанням.

10. Просування туристичних продуктів на вітчизняному та зарубіжних ринках туристичних послуг.

11. Проведення ліцензування організацій, які надають туристичні послуги, і здійснення контролю за якістю послуг, що надаються. При цьому підвищення якості туристичних послуг є одним з основних завдань, вирішення якого дозволить забезпечити позитивний імідж України на різних внутрішніх і зовнішніх ринках туристичних послуг.

12. Розроблення комплексу заходів, що сприяє подоланню негативних тенденцій і проблем, що виникають на підприємствах-суб'єктах ринку туристичних послуг всіх

форм власності та в процесі їх взаємодії при спільній реалізації різних проєктів.

Отже, саме Департамент туризму та курортів України являє собою головний контролюючий орган, що здійснює реалізацію стратегії сталого розвитку національного ринку туристичних послуг.

Висновки. Туристичний ринок України демонструє стійку тенденцію до удосконалення функціонування ринкового механізму на засадах сталості. Визнання світовим співтовариством України, як європейської держави, ставить перед Урядом країни жорсткі вимоги щодо створення на території України ефективних регіональних ринків туристичних послуг, що можуть бути залучені до світової мережі руху туристичних потоків та сприяли б розвитку геополітичного потенціалу країни. Запропоновані імперативи реалізації стратегії сталого розвитку ринку туристичних послуг України визначають базові кроки щодо розв'язання проблем подальшого розвитку національного ринку туристичних послуг, виходячи з нових завдань, що постали перед туристичною індустрією в умовах поживлення і відновлення реально-го сектору економіки, зростання попиту на туристичні послуги, як наслідків активізації процесів глобалізації.

Список літератури / References

1. Герасименко В. Г. Концепція сталого розвитку туризму: етапи становлення і сучасний зміст. *Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи*, 2007. Вип. 1. С. 17–23.

Herasymenko, V. H. (2007). *Kontseptsiia staloho rozvytku turyzmu: etapy stanovlennia i suchasnyi zmist* [Concept of sustainable tourism development: stages of formation and modern content]. *Turystychna osvita v Ukraini: problem i perspektyvy* [Tourism education in Ukraine: problems and prospects], vol. 1, pp. 17–23.

2. Гришук А. М., Масюк Ю. О. Визначення впливу розвитку туризму на національну економіку. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 21. № 1. С. 26–33.

Hryshhuk, A. M., Masluk Ju. O. (2015). *Uz-nachennia vplyvu rozvytku turyzmu na nacion-*

alnu ekonomiku [Determination of the impact of tourism development on the national economy]. *Ekonomichnyi analiz* [Economic analysis], vol. 21, no. 1, pp. 26–33.

3. Мацола В. Рекреаційно-туристичний комплекс України : монографія. Львів : ІРД НАН України, 1997. 259 с.

Matsola, V. (2013). *Rekreatsiino-turystychnyi kompleks Ukrainy* [Recreational and tourist complex of Ukraine]. Lviv, IRD NAN Ukrainy Publ., pp. 115–123.

4. Миронов Ю. Б. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2013. Вип. 23.11. С. 117–122.

Myronov, Ju. B. (2013). *Sutnist ta chynnyky staloho rozvytku turyzmu v rehioni* [Essentials and factors of sustainable tourism development in the region]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy* [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine], vol. 23, no. 11, pp. 117–122.

5. *Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva* [Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture]. Available at : <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

6. Казачковська Г. В. Можливості сталого розвитку туризму та курортів в Україні. Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою. *Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою: матеріали доповідей II науко-*

во-практичної конференції, м. Бердянськ, 15–16 вересня 2006 року. Бердянськ : АУІТ «АРИУ», 2006. С. 126–137.

Kazachkovska, H. V. (2006). *Mozhlyvosti stalogo rozvytku turyzmu ta kurortiv v Ukraini* [Possibilities of Sustainable Tourism and Resorts Development in Ukraine]. *Informacini tekhnolohii v upravlinni turystychnoiu ta kurortnorekreatsiinoiu ekonomikoiu Ukrainy* [Informational technologies in tourism and resort and recreational economy management], Berdiansk : AUIT “ARIU” Publ., pp. 126–137.

7. Стратегія розвитку Львівської області на період до 2020 року. URL : http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/05/146_dod_Strategiya_2020.pdf.

Stratehiia rozvytku Lvivskoi oblasti na period do 2020 roku [Lviv region development strategy for the period till 2020]. Available at : http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/05/146_dod_Strategiya_2020.pdf (accessed 25 October 2019).

8. Туристична діяльність та колективні засоби розміщування у Львівській області / за ред. С. І. Зимовіної. Львів : Головне управління статистики у Львівській області, 2018. 88 с.

Zymovina, S. I. (ed.) (2018). *Turystychna diialnist ta kolektyvni zasoby rozmishchuvannia u Lvivskii oblasti* [Tourism activity and collective accommodation facilities in Lviv region]. Lviv, Holovne upravlinnia statystyky u Lvivskii oblasti Publ., 88 p.

Objective. *The objective of the article is to justify the imperatives for implementing the tourism services market sustainable development strategy of Ukraine.*

Methods. *To obtain the results of research, such approaches, general scientific and special methods as: methods of analysis, synthesis, synthesis, collating, abstract and logical analysis, dialectic method, a targeted approach, are applied.*

Results. *The basic principles of implementing the strategy of sustainable development of the tourist services market of Ukraine are proposed. The key tasks of implementing the tourism services market sustainable development strategy of Ukraine are justified, namely: restoration of the least capital-intensive types of tourism activities and investment in related industries; modernization of the existing and development of new tourism infrastructure; market promotion of fundamentally new unique products; activation of tourism services regional markets in Ukraine and promotion of new tourism products. The main directions of the implementation of the tourism services market sustainable development strategy (legal, economic, social and technical) are formed. Threats of the implementation of the proposed strategy are identified, among which: low level of intersectoral coordination; low level of informatization of the tourist services market and its information interaction with other sectors of economy; lag in the implementation of state and industry*

programs). It is proposed to reorganize the Department of Tourism and Resorts, its existing and proposed organizational structures are characterized, and improved functional responsibilities of the elements of the updated structure are proposed. The key functions of the Department of Tourism and Resorts in the implementation of the tourism services market sustainable development strategy of Ukraine are identified.

Key words: tourism services market, tourism, mechanism of implementing of the tourism services market sustainable development strategy, sustainable development, tourism product.

Цель — обоснование императивов реализации стратегии устойчивого развития рынка туристических услуг Украины.

Методы. Для получения результатов исследования в работе использованы такие подходы, общенаучные и специальные методы: методы анализа, синтеза, обобщения, систематизации, абстракции и логического анализа, диалектический метод, целевой подход.

Результаты. Предложены основные принципы реализации стратегии устойчивого развития рынка туристических услуг Украины. Обоснованы ключевые задачи реализации стратегии устойчивого развития рынка туристических услуг Украины, а именно: восстановление наименее капиталозатратных видов туристической деятельности и инвестирование сопутствующих производств; модернизация существующей и развитие новой туристической инфраструктуры; продвижение на рынок принципиально новых уникальных продуктов; активизация региональных рынков туристических услуг Украины и продвижение новых туристических продуктов. Сформированы основные направления реализации стратегии устойчивого развития рынка туристических услуг (правовой, экономический, социальный и технический). Определены угрозы реализации предложенной стратегии, среди которых: низкий уровень межотраслевой координации; низкий уровень информатизации рынка туристических услуг и его информационного взаимодействия с другими отраслями экономики; отставание в реализации государственных и отраслевых программ). Предложено осуществить реорганизацию Департамента туризма и курортов, охарактеризованы его существующая и предлагаемая организационные структуры, а также предложены усовершенствованные функциональные обязанности элементов обновленной структуры. Определены ключевые функции Департамента туризма и курортов в сфере реализации стратегии устойчивого развития рынка туристических услуг Украины.

Ключевые слова: рынок туристических услуг, туризм, механизм реализации стратегии устойчивого развития рынка туристических услуг, устойчивое развитие, туристический продукт.

Надійшла до редакції 21.10.2019